

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Keysers gt. 5
0165 Oslo

22 99 46 00
dny@vetnett.no
www.vetnett.no

Jnr.:59/16/Ark.nr.0.150/
EB/Oslo 27.01.2016

Trygg og god mat produsert med god dyrevelferd - Den norske veterinærforenings innspill til stortingsmelding om jordbrukspolitikken

Den norske veterinærforening vil i dette notatet komme med innspill til den kommende jordbruksmeldingen.

Vi har lagt til grunn at den utvikling vi har sett i det norske samfunn generelt og som gjenspeiler seg i landbruket vil fortsette i samme retning i overskuelig framtid. Det kan selvfølgelig inntreffe situasjoner nasjonalt, internasjonalt eller globalt som plutselig snur den rådende utviklingen, men sjansene for at slikt skjer er svært små.

I all hovedsak må vi regne med at det vil legges ned enda flere bruk, men at produsert mengde mat ikke nødvendigvis blir noe særlig mindre. Avstanden mellom brukene vil øke, slik at det blir mer kjøring og mindre klinisk arbeid i den veterinære praksishverdagen. Fagmiljøene i husdyrproduksjonen blir mindre og mer sårbare samtidig som kravene til kunnskap og effektivitet i produksjonen øker. Lønnsomheten vil kanskje bli enda dårligere og rekrutteringen til både bondeyrket og veterinærproduksjonsdyrpraksis blir mindre.

Tilgang på veterinære tjenester vil kunne bli en minimumsfaktor for å kunne sikre dyrevelferden og dermed muligheten til holde husdyr i enkelte områder av landet,

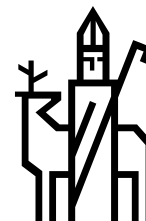
På samme tid får vi en nesten eksplosiv befolkningsøkning globalt, og etterspørselen etter animalsk protein øker dramatisk. Det er derfor ingen grunn til å tro at behovet for å produsere mat i Norge blir borte.

Den veterinærmedisinske utdanningen i Norge skal være i toppklasse

Dyktige veterinærer med ønsket kompetanse vil på en effektiv måte bidra til kunnskapsformidling og flytting av forskningsfronten på grunnleggende områder for jordbruksnæringen i Norge.

Mattrygghet, matsikkerhet og beskyttelse mot sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker er fagområder som må ivaretas gjennom en robust og konkurransedyktig veterinærutdanning med tilhørende forskningsmiljøer.

Endringene i jordbruket gjør at det i stadig flere distrikt ikke er tilstrekkelig inntektsgrunnlag fra produksjonsdyr alene til å opprettholde veterinær beredskap i og utenom arbeidstid. I slike distrikt ser vi at veterinære tjenester til kjæledyr blir en stadig viktigere del av næringsgrunnlaget. Derfor må veterinærer i distriktene ha en bred klinisk

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

utdanning som grunnlag for sitt virke. Veterinærforeningen ser med stor bekymring på utdanningen av veterinærer til å fylle rollen som allmennpraktiserende i distriktene. Vi mener det er tvingende nødvendig å sikre pasienttilgangen av kjæledyr til undervisningen ved åpning av den nye kjæledyrklinikken på Ås. Dette er en utfordring uten foreløpig løsning.

Veterinærene skal bidra med kompetanse og erfaring til en jordbruksnæring som er landsdekkende og bærekraftig

Det skal kunne drives matproduksjon med husdyr i hele Norge. Veterinær beredskap og oppfølging er en grunnleggende forutsetning for en trygg, sikker og dyrevennlig husdyrproduksjon.

Historisk har næringsgrunnet i de fleste distrikt vært god nok til å opprettholde den veterinære beredskapen. Nå ser vi stadig flere distrikt der veterinær beredskap ikke er tilstrekkelig uten tilførsel av ekstra midler. Det er viktig for jordbruket at jordbruksmeldingen tar høyde for dette og at det blir lagt til rette for økonomiske insitamenter for å sikre nok kompetente veterinærer til dyr i hele landet.

Det er viktig for ettertiden at jordbruksnæringen i Norge er så bærekraftig som mulig. De naturgitte ressurser og klimatiske forhold varierer i ulike deler av landet. Derfor må det legges til rette for både intensivt og ekstensivt husdyrhold basert på en høyest mulig andel norske ressurser. Klima- og miljøendringene vi bare har sett begynnelsen på, gjør det enda viktigere med en bærekraftig utvikling og en enda mer helhetlig tilnærming til de utfordringene vi vil stå overfor i fremtiden. Vi må tilpasse oss klimaendringene samtidig som vi bevarer mest mulig av det biologiske mangfoldet og tar vare på den jorda vi har i Norge.

Restriktiv bruk av antibiotika er en forutsetning for bærekraftig jordbruk. Norsk husdyrproduksjon utmerker seg i verden med svært god dyrehelse og lavt antibiotikaforbruk. Dette er et resultat av et godt samarbeid mellom veterinærer og næring, samt en spredt driftsstruktur med mindre enheter. Større enheter og høyere produksjon øker smittepresset og reduserer dyrenes motstandskraft. Dyr i større enheter løper en større risiko for sykdom enn dyr i mindre enheter. Derfor mener vi at det må innføres krav om regelmessig veterinær oppfølging og rådgiving i norsk husdyrproduksjon. Intervall og omfang må tilpasses driften. Dette vil løfte dyrevelferden og kan hjelpe til å forebygge dyretragedier. Trygg mat og bedre dyrevelferd er et konkurransefortrinn, men har samtidig en kostnadsside som må synliggjøres for forbrukerne.

Veterinærene skal arbeide for å skape forståelse for dyrs egenverdi og rett på god velferd

Norsk husdyrproduksjon tilstreber så god dyrevelferd som mulig. God dyrevelferd må kunne dokumenteres. Vi vil gjerne bidra til ordninger som underbygger påstandene om den gode norske dyrevelferden. Det er ikke tilstrekkelig å dokumentere driftsform, da det er røkteren og stellet av

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

dyrene som utgjør den største forskjellen mellom god og dårlig dyrevelferd.

Vi foreslår en ordning med dokumenterte veterinære veiledningsbesøk to ganger årlig hos alle som holder produksjonsdyr, uavhengig av driftsstørrelse. Dette vil legge til rette for premiering av produsenter med god dyrevelferd. Produktene fra disse beste kan merkes og jordbruket kan hente ut en høyere varepris i markedet. I tillegg vil dette være et viktig bidrag til å avdekke begynnende problemer som kan ende i dyretragedier.

Veterinær kompetanse – en forutsetning for god folkehelse

Veterinærer er gjennom utdanning og virke trent til å se sammenhenger som følge av og på tvers av biologi. Den brede og allsidige veterinærkompetansen er vesentlig for at samfunnet skal kunne opprettholde en god dyrehelse og folkehelse gjennom faglig forsvarlig overvåking av matkjeden fra jord til bord

De statlige overvåkings og beredskapsprogrammene er viktige og bidrar til en viss oversikt over dyrehelsestatusen, men det tar for lang tid mellom prøvetaking av dyr hos hver enkelt produsent til at det alene kan gi en fullgod beskrivelse situasjonen. Tilbakemeldinger fra veterinærer i distriktene og Veterinærinstituttets obduksjoner og analyser av dyr og prøver fra felt er viktig kompletterende informasjon. For å opprettholde denne kostnadseffektive overvåkingen må det gis rom for å beholde det gode samarbeidet mellom bønder, praktiserende veterinærer og myndigheter.

Norske veterinærer rapporterer inn all medisinbruk til matproduserende dyr, hovedsakelig gjennom dyrehelseportalen. Dyrehelseportalen blir stadig bedre og vi mener den kan brukes i større grad til risikobasert tilsyn og oppfølging av bønder og veterinærer for å sikre trygg mat til norske forbrukere. Den bør også kunne utvikles på en enkel og effektiv måte til å få et velfungerende system for elektroniske veterinære resepter.

I den tidligere organiseringen av de kommunale næringsmiddeltilsynene, hadde veterinærer en viktig rolle innenfor miljørettet helsevern i samarbeid med kommunehelsetjenestene. I forarbeidene til etablering av Mattilsynet var dette forutsatt videreført med nye løsninger, gjerne i interkommunale samarbeid. En har ikke lyktes i tilstrekkelig grad med å inkorporere veterinær kompetanse når det gjelder miljørettet helsevern etter opprettelsen av Mattilsynet. I tillegg har kommunene viktige oppgaver i forhold til naturmangfoldsloven, som veterinærer kan bidra til å løse. For kommunene ligger det her muligheter som vil kunne bidra til å sikre nødvendig sysselsetting og inntektsgrunnlag for veterinærer i

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

distriktene, slik at også tilbud om kliniske veterinærtjenester kan opprettholdes over hele landet.

Veterinærdekning er en forutsetning for husdyrbruk i hele landet.

Veterinært tilbud til kjæledyr er en forutsetning for adekvat tilbud til produksjonsdyr.

Veterinær tilstedeværelse er viktig for å dokumentere dyrevelferd

Kompetente og bevisste veterinærer bruker mindre antibiotika

Gjennom forebygging, diagnostisering og kontroll med dyresykdommer er veterinæren en forutsetning for god folkehelse

Med hilsen

Ellef Blakstad
fagsjef, Den norske veterinærforening